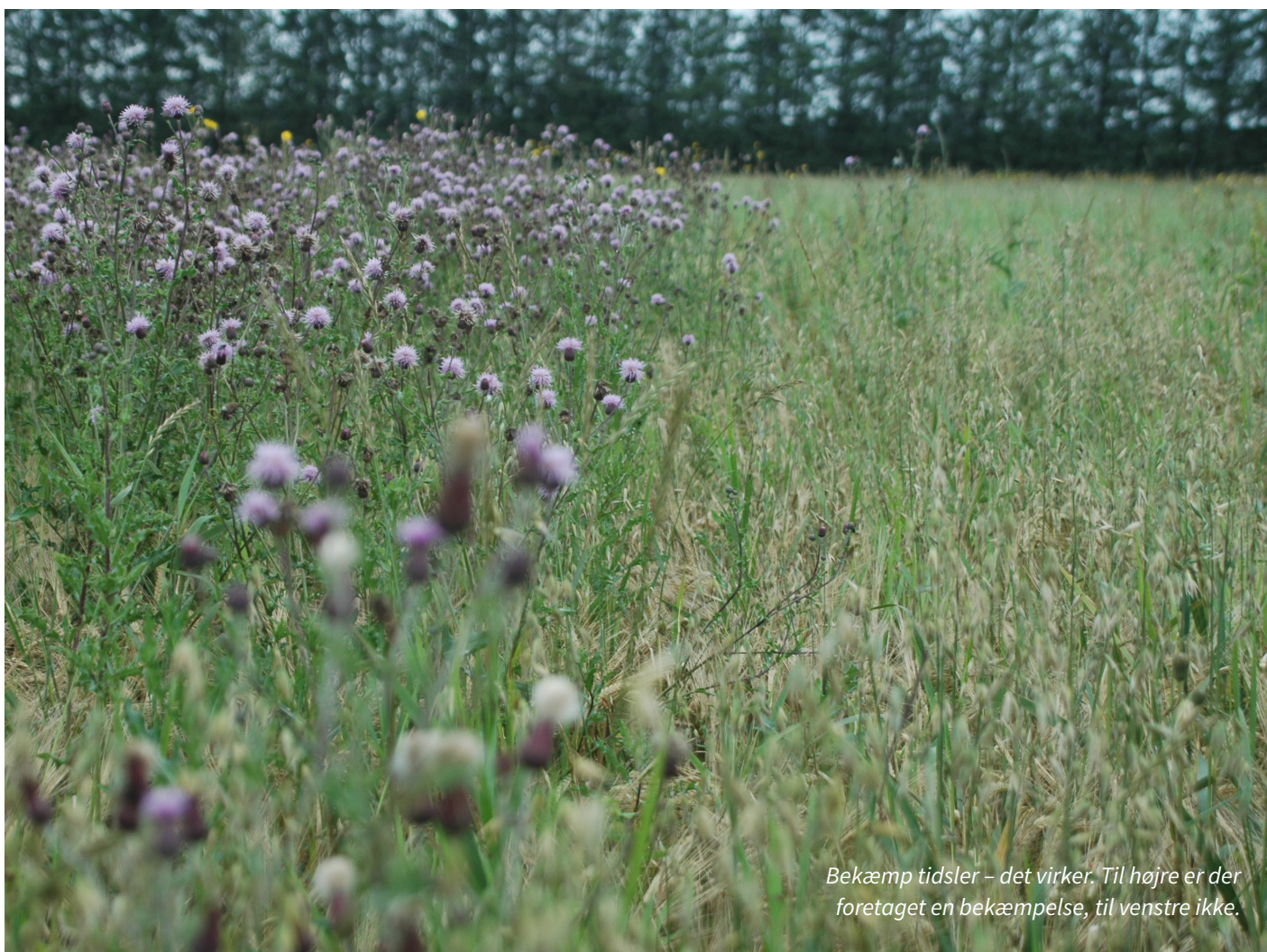


Carsten Markussen,  
ØkologiRådgivning Danmark



# FRI FOR RODUKRUDT

Succes mod rodukrudt får man med godt håndværk i planteavlssarbejdet. Brug det rigtige værktøj på det rette tidspunkt og på rette måde netop dér, hvor problemet er. Det er vejen til den bedste og billigste løsning på rodukrudt.



*Bekæmp tidsler – det virker. Til højre er der foretaget en bekæmpelse, til venstre ikke.*

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:  
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne



Miljø- og Fødevareministeriet  
NaturErhvervstyrelsen

**LDP 2020**



Den Europæiske Landbrugsfond  
for Udvikling af Landdistrikterne

## FRI FOR RODUKRUDT

Kvik, agertidsel, agersvinemælk og følfod er de mest almindelige rodukrudsarter, og når de ses i marken som et begyndende problem, typisk fra midt i juni og frem til høst, koster de allerede meget udbytte. Rodukrudt kan ikke udryddes, det gælder om at have styr på det, så man også på længere sigt kan høste høje udbytter.

## HOLD FOKUS PÅ EN STÆRK AFGRØDE

Fri for rodukrudt bliver du aldrig; du kan ikke forbyde naturen at gro. Kort sagt er det vigtigere hele tiden at være opmærksom på at give afgrøden gode betingelser end at give rodukrudtet dårlige betingelser. Alt hvad du kan gøre for at optimere afgrødens vækst, de fysiske bekæmpelsesmetoder med stål samt et par dyrkningsmæssige fif får du her.

### Forebyg problemerne

- » I sædskiftet:
  - Kløvergræs og grøngødning er stærke ukrudtskonkurrenter
  - Giv plads til bekæmpelse af rodukrudt i sædskiftet
- » God pløjning med fuld – helt fuld - gennemskæring
- » Radrensning i alle afgrøder forebygger og bekæmper

## KEND DIT UKRUDT, NÅR DU BEKÆMPER

Det er meget vigtigt at kende sine ukrudsarter og at have styr på, hvor på markerne de er, inden man kaster sig ud i en bekæmpelse. Når de første pletter med rodukrudt viser sig i marken, skal du lokalisere dem, så du kun bekæmper her, og ikke kommer til at køre forgæves i områder, hvor der ikke er noget at køre efter. Dernæst skal du vælge metode ud fra ukrudsart(er) i marken. Det er ikke samme indsats, man bruger over for kvik, tidsler og andre arter. Vælger du en korkert indsats, risikerer du at sprede en art i stedet for at bekæmpe dem.

## FULD GENNEMSKÆRING – TJEK PLOVEN

Fuld gennemskæring er altafgørende, når du skal bekæmpe rodukrudt. Har du ikke en plov, der kan skære igennem i furens fulde bredde, skal du købe en ny plov eller som minimum skifte plovsvær.

Du tjekker gennemskæringen ved at løfte ploven og bagfra se, om skærene overlapper hinanden. Du kan også tjekke, om furebunden er skåret helt ren, når du pløjer.

### Kvik

- » Skrælpløjning med efterfølgende harvning på kvikkens treblad-stadie fra september til marts/april udsulter og svækker kvikkens udløbere. Kan suppleres med udtørring i meget tørre periode eller på frost.



### Tidsler

- » Afpuds i kløvergræs og evt. pletvis i andre afgrøder. Afpudser man kun den del af tidslerne, der skyder ovenud af afgrøden, er effekten beskedent. Afpudsede dele af afgrøden er effekten god.
- » Dobbelt pløjning med efterafgrøder. Pløj lige efter høst og så en korsblomstret efterafgrøde så tidligt som muligt. I foråret pløjes igen.



### Agersvinemælk

- » Afpuds i kløvergræs og pletvis i andre afgrøder. Afpudsning over afgrøden har lille effekt, afpudsning med afgrøden har god effekt.
- » Fuld gennemskæring lige efter høst, en hvileperiode frem til vinter, derefter harvning fra december til marts afsluttet med forårsplojning.



### Følfod

- » Som agersvinemælk, dog kan følfod også bekæmpes som tidsler med dobbelt plojning og efterafgrøde



## MINISOMMERBRAK ER GODT MOD ALT

Minisommerbrak er nok den dyreste men også den mest effektive metode over for alle slags rodukrudt. Af hensyn til enkeltbetaling skal du så og høste en afgrøde på marken. Denne høstes først eller midt i juni, hvorefter marken behandles med fuld gennemskæring. Arbejd jorden godt igennem og træk udløbere op på overfladen.

Herefter harves jorden igennem hver 7.-10. dag med gode muligheder for udtørring af rødder og udløbere. Pløj omkring 1. august og så en effektiv efterafgrøde. Pløj igen til foråret. Nu starter du på en frisk med en konkurrencestærk afgrøde, der kommer til at give et godt udbytte.

### Økonomisk kalkule - minisommerbrak

På en østjysk planteavlsgård var en mark i 2011 groet helt til i agertidse og agersvinemælk. Vi vurderede, at der maksimalt kunne høstes 25 hkg/ha, hvor potentialet ellers er 50 hkg/ha, når der er styr på ukrudtet, altså et tab på 25 hkg/ha. Der blev sået rug, som er billig at etablere, og den blev høstet som grønafgrøde, hvorefter minisommerbrak blev sat i gang.

Ved en afgrødepris på ca. 200 kr./hkg er tabet i mistet udbytte og omkostninger til behandlinger stort set tjent hjem året efter i en 95 pct. rodukrudtsfri mark.

### Omkostninger til minisommerbrak

Mistet udbytte, kr.	4.000
Sparet høst	-850
Skrælplojning	450
Harvning x 6	1.020
Pløjning aug.	600
Såning, efterafgrøde	450
Frø, olieræddike	240
I alt	5.910

### Omkostninger ved at undlade bekæmpelse

	Hkg kerne	Kr./hkg	Økonomisk udbytte
Udbytte uden rodukrudt	50	200	10.000
Udbytte med rodukrudt	25	160*	4.000
Tab	25		6.000

\*Lavere pris pga. høstbesvær og renseomkostninger

Marken er fortsat tilfredsstillende mht. rodukrudt her fem år efter. Bedriften har desuden inddraget kløvergræs som grøngødning i sædskiftet for at imødegå fremtidige problemer med agertidse og agersvinemælk, og det har haft en god effekt.

## RÆKKEDYRKNING

Alternativet til løsninger med plov er rækkedyrkning og radrensning. Såning på 25 cm rækkeafstand og radrensning indebærer større investeringer i såmaskine og radrenser. Hvis grejet skal være effektivt, skal der kamerastyring og også gerne GPS-udstyr på. Radrensning virker til gengæld på både frø- og rodukrudt.



## YDERLIGERE INFORMATION

### Projekt

Fri for rodukrudt, hjemmeside med beskrivelser af biologi, bekæmpelsesmetoder og eksempler fra praksis

### Film

Bekæmp tidsler med ploven (Økologisk Landsforening, 2015)

Fri for rodukrudt (Økologisk Landsforening, 2016)